

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Klein György

(Budapest, 1925. július 28.)

*Svédországban él,
a Magyar Tudományos Akadémia
tiszteleti tagja*

Georg (or George) Klein was born as Klein György in Budapest, to an assimilated Hungarian-speaking Jewish family living in Mezőkaszony (now Ukraine) on 28 July, 1925. At the age of five he and his widowed mother moved to Budapest, where he attended the Berzsényi Dániel Gymnasium. He managed to survive the Holocaust and began to study medicine at the University of Szeged and Budapest – in 1945-47 he was an instructor of histology and pathology and for a time he worked together with professor Huzella Tivadar. In the summer of 1947, spending the summer holiday at Lake Balaton he met Eva Fischer, his future wife and closest colleague. Then – with a group of students – he went on a trip to Sweden

Georg (vagy angolul George) Klein Klein Györgyként született Budapesten, 1925. július 28-án egy Mezőkaszonyban (ma Ukrajna) élő asszimiláns magyar anyanyelvű zsidó családban. Öt éves korában özvegy édesanyjával Budapestre költözött, a Berzsényi Dániel Gimnáziumban érettségizett. Túlélte a Holocaustot, orvostudományi tanulmányait a Szegedi Tudományegyetemen kezdte, majd Budapesten folytatta, ahol 1945-46-ban szövettani, 1946-47-ben patológiai demonstrátor volt, egy ideig együtt dolgozott Huzella Tivadar professzorral. 1947 nyarán a Balatonnál nyaralt, itt találkozott későbbi feleségével és legközelebbi munkatársával, Fischer

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

as a guest of the Jewish Student Club. In Stockholm he visited Torbjörn Caspersson at the Karolinska Institute, who offered him a job of a junior research assistant. He returned to Hungary, married Eva and the couple (first Georg then Eva) left Hungary for Sweden. (It is very difficult to separate the portraits of the couple – they have been living and working together since they got married. Eva Klein's portrait was published in the previous issue. Their scientific autobiography "How one thing has led to another" was published in the Annual Review of Immunology, 1989. 7: 1-34.) He received his MD at the Karolinska Institute in 1951. In 1951-57 he worked as Assistant Professor of Cell Research, in 1957-1993 as Professor of Tumor Biology and Head of Department of Tumor Biology and as Research Leader, Microbiology and Tumor Biology Center since 1993. The current activities of the Georg Klein Group have grown out from the work at the former Department of Tumor Biology that he headed from 1957 to 1993. Currently active projects are concerned with Epstein Barr virus (EBV), oncogenes, and tumor suppressor genes. His most active project is the resistance to tumors in two thirds of the human population, i.e. the mechanisms whereby most potential cancers are prevented by the organism. In 1957-1993 he was member of the Nobel Assembly of Karolinska Institutet. He published more than 1385 papers in the fields of experimental cell research

Évával. A nyaralást megszakítva a Zsidó Diákklub vendégeként egy diákcsoporttal Svédországba utazott. Stockholmban a Karolinska Intézetben felkereste Torbjörn Casperssont, aki felajánlott neki egy ösztöndíjas kutatói állást. Visszatért Magyarországra, feleségül vette Évát, és a házaspár (először György, majd 1948-ban Éva) végleg elhagyta Magyarországot és Svédországba költözött. (Nehéz a tudós házaspárról két, egymástól független képet rajzolni – házasságkötésük óta életük, munkájuk közös volt. Klein Éva portréját az előző számban közöltük. Közösén írt tudományos önéletrajzuk How One Thing Has Led to Another [Ahogy a dolgok egymásba érnek] címmel jelent meg 1989-ben az Annual Review of Immunology (7, 1-34) című évkönyvben.) 1951-ben MD fokozatot szerzett a Karolinska Intézetben, ahol a citológiai tanszéken oktatott docensként, 1957-től 1993-ig az intézet daganatbiológiai tanszékének volt tanszékvezető professzora, 1994 óta a Mikrobiológiai és Daganatbiológiai Központ kutatási csoportjának vezetője. A Klein György kutatócsoport jelenlegi tevékenysége a daganatbiológiai tanszéken végzett munka folytatása. A folyamatban lévő projektek keretében az Epstein-Barr vírust, az onkogéneket és a szupresszorgéneket kutadják. 1957 és 1993 között tagja volt a fiziológiai és orvosi Nobel-díj bizottságnak. Több mint 1385 tanulmányt publikált

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

and cancer research and 13 essay books in Swedish, three of them – *The Atheist and the Holy City* (1990), *Pietá* (1992) and *Live Now* (1997) – were translated to English, individual translations are available in Finnish, Dutch, Hungarian, Romanian, French, Czech and Faroese. Several works of him were published also in Hungarian: *A tudomány körül* (Gondolat Kiadó, 1994); *Vak akarat és önző DNS* (Magvető Kiadó, 2001); and essays: *Anya. Holmi 12: 1236-1254*; *Harmadik látogatásom Peter Nollnál. 2000 10: 59-62.* (His small book: *The Ten Commandments of Leo Szilárd* was published in Hungarian in the *Corvina Tudástár* in 2009). He writes in Swedish, however, as one of his translators, László Kúnos states, while translating he often had the feeling that the texts are returning home.

In 2010 he celebrated his 85th birthday in Budapest. On this occasion István Palugyai cited the Nobel-prize holder Imre Kertész – available on the website of the Hungarian Academy of Sciences – who considers professor Klein one of the last Renaissance men in our age, a universal genius, who has the same affinity towards natural sciences, mathematics and languages. Professor Klein is member of several organizations and academies and received a great number of awards. Their lists are available on the website of the Karolinska Institutet (ki.se/en/mtc/georg-klein-group). Here we mention only his latest award, the Semmelweis Budapest Award he

a kísérleti sejtkutatás és rákkutatás témájában és 13 esszékötete jelent meg svéd nyelven, hármat – *The Atheist and the Holy City* (Az ateista és a szent város, 1990), a *Pietá* (1992) és a *Live Now* (Élj most, 1997) angolra fordítottak, de egyes művei finn, holland, magyar, román, francia, cseh és fáro nyelven is olvashatóak. Több magyar nyelvű könyve is van: *A tudomány körül* (Gondolat Kiadó, 1994); *Vak akarat és önző DNS* (Magvető Kiadó, 2001) és esszék: *Anya. Holmi 12: 1236-1254*; *Harmadik látogatásom Peter Nollnál. 2000 10: 59-62.* (Szilárd Leó tízparancsolata című könyvecskéje 2009-ben jelent meg a *Corvina Tudástárban*). Svédül ír, de – amint azt egyik fordítója, Kúnos László megjegyezte – sokszor volt fordítás közben olyan érzése, hogy a szöveg „hazatalál”.

2009-ben Budapesten ünnepelte 85. születésnapját. Ebből az alkalomból Palugyai István a Magyar Tudományos Akadémia honlapján is olvasható cikkében Kertész Imrét, a Nobel-díjas író idézi, aki szerint Klein az egyik utolsó reneszánsz ember korunkban, „aki univerzális zseni módján éppoly affinitást tanúsít a természettudományok, akár a matematika vagy nyelvek iránt».

Klein professzor számos szervezet, intézmény és tudományos akadémia tagja, és rengeteg díjban, elismerésben részesült. A lista elolvasható a Karolinska Intézet honlapján (ki.se/en/mte/georg-klein-group). Most csak a legutóbbi díjat,

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

IV. oldal

received in November 2014. During his stay in Budapest he was a distinguished guest of a joint scientific meeting commemorating the 50th anniversary of the death of Leó Szilárd organized by the Section of Physical Sciences, the Section of Biological Sciences of the Hungarian Academy of Sciences and the Hungarian National Commission for UNESCO, He was elected honorary member of the Hungarian Academy of Sciences in 1983 in the Section of Biological Sciences.

a Semmelweis Budapest Award nemzetközi díjat említjük meg, amelyet 2014 novemberében vett át a Semmelweis Egyetemen. Budapesti tartózkodása során kiemelt meghívottja volt a Szilárd Leó halálának 50. évfordulója alkalmából a Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Tudományok Osztálya és Fizikai Tudományok Osztálya, valamint az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága által rendezett közös ünnepi tudományos emlékülésnek. 1983-ban a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagjává választották, a Biológiai Tudományok Osztályában.

Contact

Karolinska Institutet
Center for Microbiology and Tumor
Biology
P. O. Box 280
Sweden
Tel.: +46 8 524 86730
Fax.: +46 8 330498
E-mail: Georg.Klein@ki.se
Web: ki.se/en/people/geokle

Kapcsolat

Karolinska Institutet
Center for Microbiology and Tumor
Biology
P. O. Box 280
Sweden
Telefon: +46 8 524 86730
Fax: +46 8 330498
E-mail: Georg.Klein@ki.se
Honlap: ki.se/en/people/geokle

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

V. oldal

We asked Professor Georg Klein three questions. The questions and his short answers follow.

1. Hungary is very proud of its „grey matter”, the scientific performance is considered one of the country’s most important results. How important do you think Hungary is in the scientific world of the 21st century?

Georg Klein: In Hungary, everything that a person can do with his own brain, like mathematics, theoretical physics, literature, poetry, chess playing is good to excellent. The “wet” subjects that require a laboratory, equipment, organization are not equally outstanding with some exceptions like, for instance, the Biological Center in Szeged. I used to attribute this to the feudal structure of the universities, ever since the Austro-Hungarian monarchy, but perhaps this is no longer such an important factor. Still, it takes time to catch up.

2. A great number of excellent Hungarian scientists live and work outside Hungary. What do you think of your national and professional identity with reference to your scientific career?

Georg Klein: I don’t think I have much of a Hungarian identity in my professional career, rather the opposite. You may know that there was a little note in the coffee

Három kérdést tettünk föl Klein György professzor úrnak. A kérdéseket és a rövid válaszokat az alábbiakban közöljük.

1. Magyarország nagyon büszke a szürkeállományára, a tudományos teljesítmény az ország egyik legfontosabb eredményének számít. Hogyan ítéli meg Magyarországnak a 21. századi tudomány világában betöltött szerepét?

Klein György: Magyarországon minden, amihez csak az emberi agy szükséges – pl. matematika, elméleti fizika, irodalom, költészet, sakk – nagyon jó vagy kiváló. A laboratóriumokat, egyéb berendezéseket, szervezeteket igénylő területek, néhány kivételtől eltekintve – mint a Szegedi Biológiai Kutatóközpont – nem ennyire kiemelkedőek. Korábban ezt az egyetemeken az Osztrák-Magyar Monarchia óta létező feudális struktúrának tulajdonítottam, ma már talán ez nem játszik ilyen fontos szerepet. A felzárkózáshoz azonban még idő kell.

2. Sok magyar tudós él és dolgozik Magyarország határain kívül. Milyen összefüggést lát nemzeti/etnikai hovatartozása és tudományos pályafutása között?

Klein György: Nem hiszem, hogy szakmai pályafutásomban sokat jelentett a magyar identitás. Inkább ellenkezőleg. Talán tudják, hogy Los Alamosban

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

VI. oldal

room of the physicists at Los Alamos:
“It is not enough to be Hungarian”. The great thing about the natural sciences is their total globality, without any need for national identities.

3. We live in a changing world facing problems unknown earlier. Which areas of research can meet the most urgent demands of our days?

Georg Klein: What research is most urgent these days? I cannot give you a general answer. I rather like Oscar Wilde’s aphorism: The only thing that can be predicted about the future is that it cannot be predicted. Still, in every country there are some characteristic patterns. For Sweden which I know best, the pattern includes, among many other things, the following:

In a country with the highest average income, with extremely well-organized social benefits and general security, there is an alarming and continuously increasing rate of unhappiness and depression. This is not only paradoxical but highly upsetting. It is of an ever growing importance to recognize the problem and try to understand its reasons. The dominating problems in Hungary would certainly be different.

a fizikusok kávézójában elhangzott egy rövid megjegyzés: „nem elég magyarnak lenni.” A természettudományokban az a nagyszerű, hogy teljesen globálisak, nincs szükségük a nemzeti identitásra.

3. Változó világunkban korábban ismeretlen problémákkal szembesülünk. Véleménye szerint melyik tudományterület kutatásai adhatnak leginkább választ korunk legégetőbb kérdéseire?

Klein György: Mi a kutatás legsürgetőbb teendője napjainkban? Nem tudok egyértelmű választ adni. Inkább idézem Oscar Wilde aforizmáját: Az egyetlen dolog, amit a jövőről megjósolhatunk, az, hogy a jövő megjósolhatatlan. De minden országnak megvannak a maga sajátosságai. Svédországot ismerem a legjobban, itt többek között a következőket említeném:

Ebben az országban, ahol a legmagasabb az emberek átlagos jövedelme, ahol kiválóan szervezett a szociális ellátó rendszer, ahol nagy a biztonság, veszedelmesen és folyamatosan növekszik a boldogtalanság és a depresszió. Ez nem csak paradox, de nagyon elkeserítő is. Egyre fontosabbá válik a probléma felismerése és az okok megértése. Magyarországon természetesen mások lehetnek a legfőbb problémák.

